

Pagaidu versija

TIESAS SPRIEDUMS (desmit? pal?ta)

2018. gada 30. maij? (*)

L?gums sniegt prejudici?lu nol?mumu – Migr?jošu darba ??m?ju soci?lais nodrošin?jums – Soci?l? nodrošin?juma sist?mu koordin?cija – Regula (EK) Nr. 883/2004 – Materi?l? piem?rošanas joma – 3. pants – Dal?bvalsts deklar?cija atbilstoši 9. pantam – P?rejas pensija – Kvalifik?cija – Likumiskas pirmspensijas sh?mas – Periodu summ?šanas noteikuma izsl?gšana saska?? ar 66. pantu

Lieta C?517/16

par l?gumu sniegt prejudici?lu nol?mumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko S?d Apelacyjny w Gda?sku III Wydzia? Pracy i Ubezpiecze? Spo?ecznych (Gda?skas apel?cijas tiesa, III darba un soci?l? nodrošin?juma noda?a, Polija) iesniedza ar l?mumu, kas pie?emts 2016. gada 20. septembr? un kas Ties? re?istr?ts 2016. gada 4. oktobr?, tiesved?b?

Stefan Czerwi?ski

pret

Zak?ad Ubezpiecze? Spo?ecznych Oddzia? w Gda?sku.

TIESA (desmit? pal?ta)

š?d? sast?v?: E. Borgs Bartets [A. Borg Barthet], kurš pilda pal?tas priekš?d?t?ja pien?kumus, tiesneši M. Bergere [M. Berger] un F. Biltšens [F. Biltgen] (referents),

?ener?ladvok?ts: J. Tan?evs [E. Tanchev],

sekret?rs: A. Kalots Eskobars [A. Calot Escobar],

?emot v?r? rakstveida procesu,

?emot v?r? apsv?rumus, ko sniedza:

- *Zak?ad Ubezpiecze? Spo?ecznych Oddzia? w Gda?sku v?rd? – A. Bo?truczyk, radca prawny,*
- Polijas vald?bas v?rd? – *B. Majczyna*, p?rst?vis,
- D?nijas vald?bas v?rd? – *J. Nyman-Lindgren*, *N. Lyshøj* un *C. Thorning*, p?rst?vji,
- Eiropas Parlamenta v?rd? – *A.?M. Dumbr?van* un *A. Pospíšilová Padowska*, p?rst?ves,
- Eiropas Savien?bas Padomes v?rd? – *A. Norberg* un *K. Ple?niak*, p?rst?vji,
- Eiropas Komisijas v?rd? – *D. Martin* un *A. Szmytkowska*, p?rst?vji,

?emot v?r? p?c ?ener?ladvok?ta uzklaus?šanas pie?emto l?mumu izskat?t lietu bez

?ener?ladvok?ta secin?jumiem,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 L?gums sniegt prejudici?lu nol?mumu ir par to, k? interpret?t Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. apr?lis) par soci?l?s nodrošin?šanas sist?mu koordin?šanu (OV 2004, L 166, 1. lpp., un labojums – OV 2004, L 200, 1. lpp.), kur? groz?jumi izdar?ti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 465/2012 (2012. gada 22. maijs) (OV 2012, L 149, 4. lpp.), (turpm?k tekst? – “Regula Nr. 883/2004”) 1., 3. un 9. pantu, k? ar? par š?s regulas 66. panta sp?k? esam?bu.

2 Šis l?gums ir iesniegts tiesved?b? starp *Stefan Czerwi?ski un Zak?ad Ubezpiecze? Spo?ecznych Oddzia? w Gda?sku* (Soci?l? nodrošin?juma iest?des Gda?skas noda?a, Polija) (turpm?k tekst? – “ZUS”) par to, ka p?d?j? min?t? ir atteikusies ?emt v?r? iemaksu periodus, kas atbilst attiec?g?s personas cit?s Eiropas Savien?bas vai Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) dal?bvalst?s veiktaj?m darb?b?m, lai pieš?irtu p?rejas pensiju.

Atbilstoš?s ties?bu normas

L?gums par Eiropas Ekonomikas zonu

3 Saska?? ar 1992. gada 2. maija L?guma par Eiropas Ekonomikas zonu (OV 1994, L 1, 3. lpp.) 29. pantu:

“Lai darba ??m?jiem un pašnodarbin?taj?m person?m nodrošin?tu br?vu p?rvietošanos, L?gumsl?dz?jas Puses soci?l? nodrošin?juma jom? atbilst?gi VI pielikumam darba ??m?jiem un pašnodarbin?taj?m person?m, k? ar? person?m, kas ir vi?u apg?d?b?, ?paši nodrošina:

- a) visu laikposmu summ?šanu, ko saska?? ar dažu valstu ties?bu aktiem ?em v?r?, lai pieš?irtu un saglab?tu ties?bas sa?emt pabalstu un apr??in?tu t? lielumu;
- b) pabalstu [...] izmaksas person?m, kas ir L?gumsl?dz?ju Pušu iedz?vot?ji.”

4 L?guma par Eiropas Ekonomikas zonu – ar groz?jumiem, kas izdar?ti ar EEZ Apvienot?s komitejas 2011. gada 1. j?lija L?mumu Nr. 76/2011 (OV 2011, L 262, 33. lpp.), – VI pielikuma I punkt? “Visp?r?j? soci?l? nodrošin?juma koordin?cija” ir min?ta Regula Nr. 883/2004 un t?s turpm?kie groz?jumi.

Savien?bas ties?bas

5 Saska?? ar Regulas Nr. 883/2004 preambulas 33. apsv?rumu:

“Š?s regulas darb?bas jom? j?ietver ar likumu noteiktas pirmspensijas sh?mas, t?d?j?di nodrošinot vienl?dz?gu attieksmi un pirmspensijas pabalstu eksport?šanas iesp?ju, k? ar? ?imenes un vesel?bas apr?pes pabalstu pieš?iršanu attiec?gajai personai saska?? ar š?s regulas noteikumiem; tom?r noteikums par periodu summ?šanu neb?tu j?iek?auj, jo tikai daž?s dal?bvalst?s ir ar likumu noteiktas pirmspensijas sh?mas.”

6 Š?s regulas 1. pants “Defin?cijas” ir formul?ts š?di:

“Šaj? regul?:

[..]

x) “pirmspensijas pabalsts” ir visi naudas pabalsti, kas nav bezdarbnieka pabalsti vai priekšlaic?gi vecuma pabalsti un kas no noteikta vecuma paredz?ti darbiniekiem, kuri ir samazin?juši, izbeiguši vai p?rtraukuši savas darb?bas, par ko sa?em atl?dz?bu, l?dz vecumam, kur? tie var pretend?t uz vecuma pensiju vai priekšlaic?gas pension?šanas pensiju, kuru sa?emšana nav atkar?ga no t?, vai attiec?g? persona ir kompetent?s valsts nodarbin?t?bas dienestu r?c?b?; “priekšlaic?gs vecuma pabalsts” ir pabalsts, ko nodrošina, pirms sasniegts vecums, kurš parasti dod ties?bas uz pensiju, un ko turpina nodrošin?t, kad ir sasniegts min?tais vecums, vai aizst?j ar citu vecuma pabalstu;

[..].”

7 Min?t?s regulas 3. panta “Jomas, uz kur?m attiecas š? regula” 1. punkt? ir paredz?ts: “Š? regula attiecas uz visiem ties?bu aktiem, kuri skar š?das soci?l? nodrošin?juma jomas:

[..]

d) vecuma pabalsti;

[..]

i) pirmspensijas pabalsti;

[..].”

8 Š?s pašas regulas 6. pants ir formul?ts š?di:

“Ja šaj? regul? nav noteikts cit?di, t?s dal?bvalsts kompetent? iest?de, kuras ties?bu akti nosaka, ka:

- ties?bu uz pabalstu ieg?šana, patur?šana, ilgums vai atg?šana,
- ties?bu aktu piem?rošanas joma vai
- piek?uve oblig?tajai apdrošin?šanai, fakultat?vi turpin?majai apdrošin?šanai vai br?vpr?t?gajai apdrošin?šanai vai atbr?vojums no t?m

ir atkar?gs no apdrošin?šanas, nodarbin?t?bas, pašnodarbin?t?bas vai past?v?g?s dz?vesvietas periodu izpildes, atbilstoši nepieciešam?bai ?em v?r? apdrošin?šanas, nodarbin?t?bas, pašnodarbin?t?bas vai past?v?g?s dz?vesvietas periodus, kas izpild?ti saska?? ar jebkuras citas dal?bvalsts ties?bu aktiem, t?, it k? tie b?tu periodi, kas izpild?ti saska?? ar ties?bu aktiem, kurus t? piem?ro.”

9 Regulas Nr. 883/2004 9. pant? ir noteikts:

“1. Dal?bvalstis Eiropas Komisijai rakstiski pazi?o par deklar?cij?m, kas saska?? ar 1. panta I) punktu sniegtais par 3. pant? min?taijim ties?bu aktiem un sh?m?m, konvencij?m, kur?s t?s iesaist?juš?s, k? noteikts 8. panta 2. punkt?, 58. pant? min?to pabalstu minimumu un 65.a panta 1. punkt? min?t?s apdrošin?šanas sist?mas neesam?bu, k? ar? par b?tiskiem groz?jumiem. Šajos pazi?ojumos nor?da dienu, no kuras šo regulu piem?ros sh?m?m, ko dal?bvalstis tajos nor?d?jušas.

2. Šos pazi?ojumus iesniedz Eiropas Komisijai ik gadu un atbilst?gi publisko.”

10 Š?s regulas 66. pant? ir noteikts, ka, “ja piem?rojamie ties?bu akti paredz, ka ties?bas uz pirmspensijas pabalstiem ir atkar?gas no t?, vai ir izpild?ti apdrošin?šanas, nodarbin?t?bas vai pašnodarbin?t?bas periodi, [nepiem?ro] 6. pantu.”

Polijas ties?bas

11 Saska?? ar 2008. gada 19. decembra *Ustawa o emeryturach pomostowych* (P?rejas pensiju likums) konsolid?taj? redakcij? (Dz. U. 2015, 965. poz?cija) (turpm?k tekst? – “P?rejas pensiju likums”) 3. panta 1. punktu darbs ?pašos apst?k?os ir darbs, kurš ir saist?ts ar riska faktoriem, kas ar laiku ar lielu varb?t?bas pak?pi var izrais?t ilgstošu vesel?bas pasliktin?šanos, un kurš tiek veikts ?pašos darba vides apst?k?os, ko nosaka dabas sp?ki vai tehnolo?iskie procesi, kas, neraugoties uz piem?rotajiem tehnisk?s profilakses, organiz?cijas un medic?nas l?dzek?iem, darbiniekiem izvirza pras?bas, kuras p?rsniedz vi?u sp?ju l?meni, kurš vi?u novecošanas d?? k??st ierobežots v?l pirms pensijas vecuma sasniegšanas t?d? l?men?, kas apgr?tina vi?u darbu l?dzšin?j? amat?. ?pašos apst?k?os veicamo darbu saraksts ir ietverts š? likuma I pielikum?.

12 Min?t? likuma 3. panta 3. punkt? ?pašos apst?k?os veicamie darbi ir defin?ti k? tie, kas ir saist?ti ar ?pašu atbild?bu vai t?di, kuru veikšanai ir vajadz?ga ?paša psiholo?isk? un fizisk? sagatavot?ba, kuru pien?c?gas veikšanas iesp?jas t?, lai neapdraud?tu sabiedrisko droš?bu, tostarp citu personu vesel?bu vai dz?v?bu, samazin?s pirms pensijas vecuma sasniegšanas psiholo?isk?s un fizisk?s sagatavot?bas pasliktin?šan?s d??, kas ir saist?ta ar novecošanas procesu. ?paša veida darbu saraksts ir ietverts š? paša likuma II pielikum?.

13 P?rejas pensiju likuma 4. pant? ir noteikti nosac?jumi, kam j?atbilst, lai ieg?tu ties?bas uz p?rejas pensiju. T?d?j?di darba ??m?jam ir:

- “1) j?b?t dzimušam p?c 1948. gada 31. decembra;
- 2) j?b?t str?d?jušam darb? ?pašos apst?k?os vai ?pašu darbu vismaz 15 gadus;
- 3) j?sasniedz 55 gadu vecums – sieviet?m – un 60 gadu vecums – v?riešiem;
- 4) j?apliecina iemaksu veikšanas un neveikšanas periodi [...] vismaz 20 gadus, ja t? ir sieviete, un vismaz 25 gadus, ja tas ir v?rietis;
- 5) pirms 1999. gada 1. janv?ra ir j?b?t veikušam darbu ?pašos apst?k?os vai ?paša veida darbu P?rejas pensiju likuma 3. panta 1. un 3. punkta vai [1998. gada 17. decembra *Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpiecze? Spo?ecznych* (No Valsts pensiju fonda maks?jamo pensiju likums; Dz. U. 2016, 887. poz?cija)] 32. un 33. panta izpratn?;
- 6) p?c 2008. gada 31. decembra j?b?t veikušam darbu ?pašos apst?k?os vai ?paša veida darbu P?rejas pensiju likuma 3. panta 1. un 3. punkta izpratn?;
- 7) j?b?t izbeigušam darba tiesisk?s attiec?bas.”

14 Saska?? ar P?rejas pensiju likuma 8. pantu darba ??m?jam, kurš veic darbu min?t? likuma I pielikuma 20., 22. un 32. punkt? nor?d?tajos ?pašajos apst?k?os un kurš atbilst t? 4. panta 1. un 4.–7. punkt? nor?d?tajiem nosac?jumiem, ir ties?bas uz p?rejas pensiju, ja tas ir sasniedzis vismaz 50 gadu vecumu, ja t? ir sieviete, vai vismaz 55 gadu vecumu, ja tas ir v?rietis, un ja tas var apliecin?t, ka t? nodarbin?t?bas periods ?pašajos apst?k?os ir bijis vismaz 10 gadus.

15 Saska?? ar š? likuma 16. pantu ties?bas uz p?rejas pensiju beidzas vai nu dien? pirms vecuma pensijas ties?bu ieg?šanas, kas ir noteikta pensiju iest?des l?mum? vai citas t?das ar pensiju jomu saist?tas iest?des l?mum?, kura ir nor?d?ta ?pašajos noteikumos, vai ar? dien?, kad apdrošin?t? persona ir sasniegusi pensijas vecumu, vai dien?, kad iest?jas attiec?g?s personas n?ve.

16 No Valsts pensiju fonda maks?jamo pensiju likuma (turpm?k tekst? – “Vecuma pensiju likums”) 6. panta 1. un 2. punkt? ir noteikts:

“1. Iemaksu laikposmi ir š?di laikposmi:

1) apdrošin?šanas laikposmi,

[..]

2. Par iemaksu laikposmiem uzskata ar? š?dus laikposmus pirms 1991. gada 15. novembra, par kuriem ir tikusi samaks?ta soci?l? nodrošin?juma iemaksa vai par kuriem nebija j?maks? soci?l? nodrošin?juma iemaksa:

1) nodarbin?t?bas laikposms p?c 15 dz?ves gadu sasniegšanas:

[..]

d) Polijas pilso?iem ?rvalst?s – pie citiem ?rvalstu darba dev?jiem nostr?d?tie laikposmi, ja nodarbin?t?bas ?rvalst?s laikposmos Polij? ir nomaks?tas soci?l? nodrošin?juma iemaksas [..].”

Pamatlieta un prejudici?lie jaut?jumi

17 S. Czerwi?ski, dzimis 1951. gada 1. janv?r?, Polij? ir pabeidzis laikposmus, kas kop? ir 23 gadi un 6 m?neši, gan veicot, gan neveicot iemaksas.

18 Turkl?t laik? no 2005. gada l?dz 2011. gadam vi?š str?d?ja k? otrs meh?ni?is uz V?cijas ku?a un k? galvenais meh?ni?is uz Norv??ijas ku?a. Šo nodarbin?t?bas periodu laik? vi?š veica iemaksas attiec?gi V?cijas un Norv??ijas soci?l? nodrošin?juma iest?d?s.

19 2013. gada 12. j?nij? attiec?g? persona ZUS iesniedza pieteikumu pieš?irt p?rejas pensiju.

20 Ar 2013. gada 31. j?lija l?mumu ZUS šo pieteikumu noraid?ja, jo attiec?g? persona neesot apliecin?jusi, ka uz 2009. gada 1. janv?ri t? ir nostr?d?jusi 15 gadus ?paša veida darb? vai veikusi darbu ?pašos apst?k?os P?rejas pensiju likuma 3. panta 1. un 3. punkta izpratn?, ne ka t? ir pabeigusi 25 gadu laikposmus, gan veicot, gan neveicot iemaksas, k? pras?ts šaj? paš? likum?.

21 S. Czerwi?ski šo l?mumu p?rs?dz?ja.

22 Ar 2015. gada 28. janv?ra spriedumu S?d Okr?gowy w Gda?sku VII Wydzia? Pracy i Ubezpiecze? Spo?ecznych (Gda?skas apgabaltiesas VII darba un soci?l? nodrošin?juma noda?a, Polija) šo pras?bu noraid?ja. Š? tiesa uzskat?ja, ka S. Czerwi?ski ir apliecin?jis 15 ?pašos apst?k?os nostr?d?tos gadus, k? pras?ts likum?, tom?r vi?š neesot var?jis apgalvot, ka ir pabeidzis 25 iemaksu gadu laikposmus, jo ?rzem?s pabeigtie iemaksu periodi nevarot tikt ?emti v?r? šaj? nol?k?.

23 Izskatot S. Czerwi?ski par šo spriedumu iesniegto apel?cijas s?dz?bu, S?d Apelacyjny w Gd?sku III Wydzia? Pracy i Ubezpiecze? Spo?ecznych (Gd?skas apel?cijas tiesas III darba un soci?l? nodrošin?juma noda?a, Polija) rad?s šaubas par p?rejas pensijas kvalifik?ciju.

24 Lai ar? Polijas iest?des, pamatojoties uz Regulas Nr. 883/2004 9. pantu, iesniedza deklar?ciju, kur? ir noteikts, ka p?rejas pensijas ietilpst pirmspensijas pabalstu kategorij?, iesniedz?jtiesai rodas jaut?jums, vai š?s pensijas neb?tu uzskat?mas par vecuma pabalstiem. Šajos apst?k?os t? uzskata, ka b?tu j?nosaka, vai pabalsta klasific?šana k?d? no Regulas Nr. 883/2004 3. pant? uzskait?taj?m soci?l? nodrošin?juma jom?m, ko ir veikusi kompetent? valsts iest?de deklar?cij?, kas attiec?gajai dal?bvalstij bija j?sniedz atbilstoši min?t?s regulas 9. pantam, ir gal?ga vai ar? valsts tiesas to dr?kst v?rt?t.

25 Iesniedz?jtiesa nor?da, ka, ja p?rejas pensija tiktu kvalific?ta k? vecuma pabalsts, b?tu piem?rojams Regulas Nr. 883/2004 6. pant? paredz?tais periodu summ?šanas noteikums.

26 Turpret?, ja p?rejas pensijai b?tu j?ietilpst pirmspensijas pabalstu kategorij?, rastos jaut?jums, vai periodu summ?šanas noteikuma izsl?gšana, k?da t? izriet no Regulas Nr. 883/2004 66. panta, ir sader?ga ar aizsardz?bas soci?l? nodrošin?juma jom? m?r?i, kas izriet no LESD 48. panta a) punkta.

27 Š?dos apst?k?os S?d Apelacyjny w Gd?sku (Gd?skas apel?cijas tiesa) nol?ma aptur?t tiesved?bu un uzdot Tiesai š?dus prejudici?lus jaut?jumus:

“1) Vai deklar?cij?, kas iesniegta, pamatojoties uz Regulas Nr. 883/2004 9. pantu, dal?bvalsts veikta konkr?ta pabalsta kvalific?šana par t?du, kas attiecas uz konkr?tu soci?l? nodrošin?juma jomu, kura min?ta š?s regulas 3. pant?, var tikt izv?rt?ta valsts iest?d? vai ties??

2) Vai par vecuma pabalstu Regulas Nr. 883/2004 3. panta 1. punkta d) apakšpunkta izpratn? var uzskat?t p?rejas pensiju, kas izriet no [P?rejas pensiju likuma]?

3) Vai attiec?b? uz pirmspensijas pabalstiem apdrošin?šanas periodu summ?šanas noteikuma (Regulas Nr. 883/2004 66. pants un preambulas 33. apsv?ruma) izsl?gšana pilda aizsardz?bas funkciju soci?l? nodrošin?juma jom?, kas izriet no [LESD] 48. panta a) punkta [...]?”

Par pirmo prejudici?lo jaut?jumu

28 Ar pirmo jaut?jumu iesniedz?jtiesa b?t?b? vaic?, vai soci?l? pabalsta klasific?šana k?d? no Regulas Nr. 883/2004 3. pant? uzskait?taj?m soci?l? nodrošin?juma jom?m, ko ir veikusi kompetent? valsts iest?de deklar?cij?, kas attiec?gajai dal?bvalstij bija j?sniedz atbilstoši min?t?s regulas 9. panta 1. punktam, ir gal?ga vai ar? valsts tiesas to dr?kst v?rt?t.

29 Attiec?b? uz atbilstoši Regulas Nr. 883/2004 9. panta 1. punktam iesniegto deklar?ciju Tiesa ir nospriedusi, ka dal?bvalst?m ir pien?kums pazi?ot soci?l? nodrošin?juma ties?bu aktus un sh?mas, kas ietilpst š?s regulas materi?laj? piem?rošanas jom? un kas dal?bvalst?m ir j?iev?ro, iev?rojot no LES 4. panta 3. punkta izrietoš?s pras?bas (šaj? noz?m? skat. spriedumu, 2016. gada 3. marts, Komisija/Malta, C?12/14, EU:C:2016:135, 36. punkts).

30 No LES 4. panta 3. punkt? paredz?t? loj?las sadarb?bas principa izriet, ka ikvienai dal?bvalstij attiec?b? uz Regulas Nr. 883/2004 9. panta 1. punkt? paredz?taj?m deklar?cij?m ir r?p?gi j?p?rbauda savas soci?l? nodrošin?juma sh?mas un attiec?g? gad?jum? š?s p?rbaudes nosl?gum? j?deklar?, ka t?s ietilpst šo regulu piem?rošanas jom? (šaj? noz?m? skat. spriedumu, 2016. gada 3. marts, Komisija/Malta, C?12/14, EU:C:2016:135, 37. punkts un taj? min?t? judikat?ra).

31 T?d?j?di š? deklar?cija rada pie??mumu, ka valsts ties?bu akti, par kuriem ir sniegtas deklar?cijas atbilstoši Regulas Nr. 883/2004 9. pantam, ietilpst š?s regulas materi?laj? piem?rošanas jom?, un princip? ir saistoša cit?m dal?bvalst?m (spriedums, 2016. gada 3. marts, Komisija/Malta, C?12/14, EU:C:2016:135, 38. punkts).

32 Un otr?di, tas, ka valsts likums vai regul?jums nav ticus min?ts deklar?cij?, kas paredz?ta Regulas Nr. 883/2004 9. pant?, pats par sevi nenoz?m?, ka šis likums vai regul?jums neietilpst š?s regulas piem?rošanas jom? (šaj? noz?m? skat. spriedumus, 1996. gada 11. j?lijs, *Otte*, C?25/95, EU:C:1996:295, 20. punkts un taj? min?t? judikat?ra, k? ar? 2013. gada 19. septembris, *Hiddal* un *Bornand*, C?216/12 un C?217/12, EU:C:2013:568, 46. punkts).

33 Proti, Tiesa ir vair?kk?rt nospriedusi, ka atš?ir?ba starp pabalstiem, uz kuriem neattiecas Regulas Nr. 883/2004 piem?rošanas joma, un pabalstiem, uz kuriem t? attiecas, galvenok?rt pamatojas uz katru pabalsta b?tiskaj?m iez?m?m, it ?paši uz t? m?r?iem un pieš?iršanas nosac?jumiem, nevis uz to, ka pabalsts valsts ties?bu akt? ir vai nav kvalific?ts k? soci?l? nodrošin?juma pabalsts (spriedumi, 1985. gada 27. marts, *Scrivner* un *Cole*, 122/84, EU:C:1985:145, 18. punkts; 1996. gada 11. j?lijs, *Otte*, C?25/95, EU:C:1996:295, 21. punkts, k? ar? 1998. gada 5. marts, *Molenaar*, C?160/96, EU:C:1998:84, 19. punkts un taj? min?t? judikat?ra).

34 Katr? zi??, lai b?tu piem?rojama Regula Nr. 883/2004, valsts ties?bu aktiem ir j?attiecas uz riskiem, kas ir skaidri uzskait?ti min?t?s regulas 3. panta 1. punkt? (šaj? noz?m? skat. spriedumus, 1985. gada 27. marts, *Scrivner* un *Cole*, 122/84, EU:C:1985:145, 19. punkts, k? ar? 1996. gada 11. j?lijs, *Otte*, C?25/95, EU:C:1996:295, 22. punkts).

35 Šaj? liet?, cikt?i iesniedz?jtiesai rodas jaut?jums, vai attiec?gais pabalsts pamatlief? ir kvalific?jams par pirmspensijas pabalstu vai par vecuma pabalstu, nav str?da par to, ka šis pabalsts ir saist?ts ar k?du no Regulas Nr. 883/2004 3. panta 1. punkt? uzskait?tajiem riskiem.

36 Tom?r, ja past?v šaubas par soci?l? pabalsta kvalifik?ciju, ko veikusi kompetent? valsts iest?de deklar?cij?, kas iesniegta atbilstoši Regulas Nr. 883/2004 9. pantam, dal?bvalstij, kas šo deklar?ciju ir iesniegusi, ir j?p?rskata š?s kvalifik?cijas pamatot?ba un vajadz?bas gad?jum? t? j?maina (p?c analo?ijas skat. spriedumu, 2016. gada 3. marts, Komisija/Malta, C?12/14, EU:C:2016:135, 39. punkts).

37 Šaj? kontekst? Tiesa ir nospriedusi, ka valsts tiesa, kurai ir j?izskata ar valsts tiesisko regul?jumu saist?ts str?ds, vienm?r var l?gt p?rbaud?t liet? apl?kojam?s attiec?g?s sh?mas kvalifik?ciju un attiec?g? gad?jum? v?rsties Ties? ar atbilstošu prejudici?lu jaut?jumu, lai noteiktu, vai šis regul?jums ietilpst Regulas Nr. 883/2004 materi?laj? piem?rošanas jom? (šaj? noz?m? skat. spriedumu, 2016. gada 3. marts, Komisija/Malta, C?12/14, EU:C:2016:135, 43. punkts).

38 T? k? soci?l? pabalsta klasific?šana Regulas Nr. 883/2004 izpratn? ir j?veic attiec?gajai valsts tiesai – un tas ir j?dara autonomi, ?emot v?r? attiec?go soci?lo pabalstu veidojošos elementus, vajadz?bas gad?jum? v?ršoties Ties? ar prejudici?lu jaut?jumu –, soci?lo pabalstu klasifik?cija, ko kompetent? valsts iest?de ir veikusi deklar?cij?, kas iesniegta atbilstoši min?t?s

regulas 9. pantam, nevar b?t gal?ga.

39 Proti, Regulas Nr. 883/2004 galvenais m?r?is – nodrošin?t soci?l? nodrošin?juma sist?mu koordin?ciju darba ??m?ju br?vas p?rvietošan?s ietvaros, vienlaikus garant?jot, lai daž?do valstties?bu aktos b?tu paredz?ta vienl?dz?ga attieksme, – b?tu b?tiski apdraud?ts, ja katrai dal?bvalstij b?tu ties?bas, neiek?aujot noteiktus soci?los pabalstus deklar?cij? vai – tieši pret?ji – tos iek?aujot, diskrecion?ri noteikt min?t?s regulas piem?rošanas jomu.

40 T?d?j?di uz pirmo jaut?jumu ir j?atbild, ka soci?l? pabalsta klasific?šana k?d? no Regulas Nr. 883/2004 3. pant? uzskait?taj?m soci?l? nodrošin?juma jom?m, ko ir veikusi kompetent? valsts iest?de deklar?cij?, kas attiec?gajai dal?bvalstij bija j?sniedz atbilstoši min?t?s regulas 9. panta 1. punktam, nav gal?ga. Soci?l? pabalsta kvalifik?ciju var veikt attiec?g? valsts tesa autonomi, ?emot v?r? attiec?go soci?lo pabalstu veidojošos elementus, vajadz?bas gad?jum? v?ršoties Ties? ar prejudici?lu jaut?jumu.

Par otro prejudici?lo jaut?jumu

41 Ar otro jaut?jumu iesniedz?jtiesa jaut?, vai p?rejas pensija ir j?uzskata par “vecuma pabalstu” Regulas Nr. 883/2004 3. panta 1. punkta d) apakšpunkta izpratn? vai par “pirmspensijas pabalstu” š?s pašas regulas 3. panta 1. punkta i) apakšpunkta izpratn?.

42 Ievad? ir j?nor?da, ka atbilde uz šo jaut?jumu ir noteicoša, izskatot pieteikumu par p?rejas pensijas pieš?iršanu. Proti, ja š? pensija ir j?uzskata par “vecuma pabalstu” un t? k?, lai sa?emtu š?du pabalstu, ir j?pabeidz apdrošin?šanas, nodarbin?t?bas, pašnodarbin?t?bas vai dz?vesvietas laikposmi, dal?bvalsts kompetentajai iest?dei saska?? ar Regulas Nr. 883/2004 6. pantu ir j??em v?r? visi atbilstoši jebkuras citas dal?bvalsts, pat jebkuras citas EEZ dal?bvalsts ties?bu aktiem pabeigtie periodi t?, it k? runa b?tu par š?s iest?des dal?bvalst? pabeigtajiem periodiem. Turpret?, ja š? pensija ir kvalific?jama par “pirmspensijas pabalstu”, saska?? ar Regulas Nr. 883/2004 66. pantu nav piem?rojams š?s regulas 6. pant? paredz?tais periodu summ?šanas noteikums.

43 Kas attiecas uz pamatliet? apl?kot? pabalsta rakstura noteikšanu, ir j?atg?dina, ka saska?? ar past?v?go judikat?ru soci?l? nodrošin?juma pabalstiem – neatkar?gi no iez?m?m, kas rakstur?gas katras valsts ties?bu aktiem, – ir j?tieki uzskat?tiem par t?da paša veida pabalstiem, ja to nol?ks un m?r?is, k? ar? apr??ina b?ze un pieš?iršanas nosac?jumi ir identiski. Savuk?rt iez?mes, kas ir tikai form?las, nevar tikt uzskat?tas par klasifik?cijai b?tiskiem krit?rijiem (šaj? noz?m? skat. spriedumus, 1983. gada 5. j?lijs, *Valentini*, 171/82, EU:C:1983:189, 13. punkts; 2006. gada 18. j?lijs, *De Cuyper*, C?406/04, EU:C:2006:491, 25. punkts, un 2008. gada 11. septembris, *Petersen*, C?228/07, EU:C:2008:494, 21. punkts).

44 Tiesa ir preciz?jusi, ka, lai noš?irtu daž?das soci?l? nodrošin?juma pabalstu kategorijas, ir j??em v?r? risks, uz kuru attiecas katrs pabalsts (spriedumi, 2006. gada 18. j?lijs, *De Cuyper*, C?406/04, EU:C:2006:491, 27. punkts, k? ar? 2013. gada 19. septembris, *Hliddal un Bornand*, C?216/12 un C?217/12, EU:C:2013:568, 52. punkts).

45 T?d?j?di Regulas Nr. 883/2004 3. panta 1. punkta d) apakšpunkt? nor?d?tos vecuma pabalstus galvenok?rt raksturo tas, ka to m?r?is ir nodrošin?t t?du personu iztikas l?dzek?us, kuras, sasniedzot zin?mu vecumu, atst?j darbu un kur?m vairs nav pien?kuma b?t pieejam?m nodarbin?t?bas administr?cijai (spriedums, 1983. gada 5. j?lijs, *Valentini*, 171/82, EU:C:1983:189, 14. punkts).

46 Turpret? pirmspensijas pabalsti, pat ja tiem ir zin?ma l?dz?ba ar vecuma pabalstiem attiec?b? uz to priekšmetu un m?r?i, proti, tostarp nodrošin?t iztikas l?dzek?us person?m, kuras ir sasniegušas zin?mu vecumu, no vecuma pabalstiem atš?iras tostarp t?d? zi??, ka to m?r?is ir

saist?ts ar nodarbin?t?bas politiku, pal?dzot atbr?vot darba vietas, ko ie?em darbinieki, kam tuvojas pensijas vecums, par labu jauniešiem bez darba, kas ir m?r?is, kurš radies saist?b? ar ekonomikas kr?zi, kas sk?rusi Eiropu (šaj? noz?m? skat. spriedumu, 1983. gada 5. j?lijs, *Valentini*, 171/82, EU:C:1983:189, 16. un 17. punkts). T?pat, ja uz??mums izbeidz saimniecisko darb?bu, š?da pabalsta pieš?iršana veicina atlaisto darbinieku, kam tiek piem?rota bezdarba apdrošin?šanas sh?ma, skaita samazin?šanu (p?c analo?ijas skat. spriedumu, 1996. gada 11. j?lijs, *Otte*, C?25/95, EU:C:1996:295, 31. punkts).

47 L?dz ar to pirmspensijas pabalsti ir saist?ti ar? ar ekonomikas kr?zes, p?rstruktur?šanas, atlaišanas un racionaliz?cijas kontekstu.

48 Turklt?t ir j?uzsver, ka, lai ar? likumisk?s pirmspensijas sh?mas neietilpa migr?jošo darba ??m?ju soci?l? nodrošin?juma sist?m?m piem?rojamo ties?bu aktu darb?bas jom?, pirms st?j?sp?k? Regula Nr. 883/2004, j?dziens "pirmspensijas pabalsts" tagad min?t?s regulas 1. panta x) punkt? ir defin?ts k? t?ds, kurš attiecas uz visiem naudas pabalstiem, kas nav bezdarbnieka pabalsts vai priekšlaic?gs vecuma pabalsts, ko pieš?ir no noteikta vecuma darba ??m?jam, kurš ir samazin?jis, izbeidzis vai p?rtraucis veikt profesion?lo darb?bu, l?dz vecumam, kur? vi?š var sa?emt vecuma pensiju vai priekšlaic?gu vecuma pensiju, kuru sa?emšana nav pak?rtota nosac?jumam, ka ir j?b?t kompetent?s valsts nodarbin?t?bas dienestu r?c?b?.

49 Saska?? ar šo pašu ties?bu normu "pirmspensijas pabalsts" atš?iras no "priekšlaic?ga vecuma pabalsta" ar to, ka šis p?d?jais min?tais tiek pieš?irts, pirms attiec?g? persona ir sasniegusi parasto vecumu, lai sa?emtu vecuma pensiju, un ko vai nu turpina nodrošin?t, kad ir sasniegts min?tais vecums, vai aizst?j ar citu vecuma pabalstu.

50 ?emot v?r? šos apsv?rumus, ir j?izv?rt?, vai t?ds pabalsts k? pamatliet? apl?kotais ir j?uzskata par "vecuma pabalstu" Regulas Nr. 883/2004 3. panta 1. punkta d) apakšpunktā izpratn? vai par "pirmspensijas pabalstu" š?s pašas regulas 3. panta 1. punkta i) apakšpunktā izpratn?.

51 Pirmk?rt, attiec?b? uz pamatliet? apl?kot? pabalsta priekšmetu un m?r?i no P?rejas pensiju likuma 3. panta, it ?paši t? 1. un 3. punkta, izriet, ka p?rejas pensija attiecas uz darba ??m?jiem, kuri ir str?d?juši darbu, kas ir saist?ts ar riska faktoriem, kuri var izrais?t ilgstošu vesel?bas pasliktin?šanos, un kas tiek veikts ?pašos darba vides apst?k?os vai kas, neraugoties uz tehnisko progresu, izvirza ?pašas psiholo?iskas un fiziskas pras?bas, kuras novecošanas d?? k??st ierobežotas vai samazin?s pirms pensijas vecuma sasniegšanas t?d? l?men?, kas apgr?tina vi?u darbu l?dzin?j? amat?, pat darba ??m?jiem, kuri vairs nevar nodrošin?t ?paša darba veikšanu, t?da k? tas, kas ir saist?ts ar ?pašu atbild?bu un sp?j?m, un kuri, samazinoties vi?u psiholo?iskaj?m un fiziskaj?m sp?j?m sasniegt? vecuma d??, vairs nevar to veikt, neapdraudot citu personu vesel?bu un dz?v?bu.

52 Pat ja *a priori* p?rejas pensijas sa??m?js – k? darba ??m?js, kurš sa?em pirmspensijas pabalstu Regulas Nr. 883/2004 1. panta x) punkta izpratn?, izbeidz vai p?rtrauc profesion?l?is darb?bas veikšanu l?dz vecumam, kur? vi?am var tikt pieš?irta vecuma pensija, p?rejas pensija tom?r nav saist?ta nedz ar situ?ciju darba tirg? ekonomikas kr?zes kontekst?, nedz ar uz??muma ekonomisko kapacit?ti p?rstruktur?šan?, bet vien?gi ar darba veidu, kas ir ?pašs vai tiek veikts ?pašos apst?k?os.

53 Turklt?t, t? k? attiec?gajos valsts ties?bu aktos ir skaidra atsauce uz darba ??m?ju novecošanas procesu un nav min?ts m?r?is atbr?vot darba vietas jaun?ku personu lab?, attiec?gais pabalsts pamatliet? š?iet vair?k saist?ts ar vecuma pabalstiem.

54 Savuk?rt attiec?b? uz pamatliet? apl?kot? pabalsta apr??ina b?zi no l?muma l?gt

prejudici?lu nol?mumu b?t?b? izriet, ka p?rejas pensijas summa tiek noteikta atkar?b? no vecuma pensijas summas, un P?rejas pensiju likuma 14. panta 3. punkt? ir preciz?ts, ka p?rejas pensijas summa nevar b?t maz?ka par zem?ko vecuma pensijas summu, k?da ir noteikta Vecuma pensiju likum?. Turkl?t P?rejas pensiju likuma 18., 19. un 20. pant? ir paredz?tas ties?bas uz kopšanas pabalstiem, apg?dnieka zaud?juma pensiju un apbed?šanas pabalstu atbilstoši t?dai pat k?rt?bai k? t?, kas paredz?ta Vecuma pensiju likum?.

55 Visbeidzot, run?jot par pamatliet? apl?kot? pabalsta pieš?iršanas nosac?jumiem, ir j?nor?da, ka P?rejas pensiju likuma 4. pant? ir defin?ti visp?r?gi nosac?jumi, kas attiecas uz vecumu, darba st?žu, k? ar? ilgstošu iemaksu veikšanas un neveikšanas periodu apliecin?jumiem, kuri princip? ir pras?bas, kuras attiecas uz vecuma pabalstu pieš?iršanu, un kuri atš?iras no pieš?iršanas nosac?jumiem, kas parasti tiek paredz?ti pirmspensijas pabalstiem.

56 Run?jot, konkr?t?k, par ties?bu uz p?rejas pensiju zaud?šanu, ir j?uzsver, ka, lai ar? no P?rejas pensiju likuma 16. panta izriet, ka ties?bas uz šo pabalstu beidzas dien? pirms ties?bu uz vecuma pensiju ieg?šanas, Tiesai iesnietgajos lietas materi?los nav ietverts neviens pier?d?jums, kas ?autu izsl?gt iesp?ju, ka runa ir par priekšlaic?gu vecuma pabalstu Regulas Nr. 883/2004 1. panta x) punkta izpratn?, jo p?rejas pensiju turpin?s izmaks?t, kad tiks sasniegts norm?lais vecums, lai ieg?tu ties?bas uz vecuma pensiju, vai p?rejas pensija tiks aizst?ta ar citu vecuma pabalstu.

57 Š?dos apst?k?os ir j?konstat?, ka gan no pamatliet? apl?kot? pabalsta priekšmeta un m?r?a, gan no t? apr??ina b?zes un pieš?iršanas nosac?jumiem izriet, ka š?ds pabalsts attiecas uz vecuma riskiem, kas min?ti Regulas Nr. 883/2004 3. panta 1. punkta d) apakšpunkt?, un ka t?d?j?di tam ir piem?rojams periodu summ?šanas noteikums.

58 L?dz ar to uz otro jaut?jumu ir j?atbild, ka t?ds pabalsts k? pamatliet? apl?kotais ir uzskat?ms par “vecuma pabalstu” Regulas Nr. 883/2004 3. panta 1. punkta d) apakšpunkta izpratn?.

Par trešo prejudici?lo jaut?jumu

59 ?emot v?r? uz pirmajiem diviem jaut?jumiem sniegt?s atbildes, uz trešo jaut?jumu nav j?atbild.

Par ties?šan?s izdevumiem

60 Attiec?b? uz pamatlietas pus?m š? tiesved?ba ir stadija proces?, kuru izskata iesniedz?tiesa, un t? lemj par ties?šan?s izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsv?rumus Tiesai, un kas nav min?to pušu izdevumi, nav atl?dzin?mi.

Ar š?du pamatojumu Tiesa (desmit? pal?ta) nospriež:

1) **Soci?I? pabalsta klasific?šana k?d? no Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. apr?lis) par soci?I?s nodrošin?šanas sist?mu koordin?šanu 3. pant? uzskait?taj?m soci?I? nodrošin?juma jom?m, ko ir veikusi kompetent? valsts iest?de deklar?cij?, kas attiec?gajai dal?bvalstij bija j?iesniedz atbilstoši min?t?s regulas 9. panta 1. punktam, nav gal?ga. Soci?I? pabalsta kvalifik?ciju var veikt attiec?g? valsts tiesa autonomi, ?emot v?r? attiec?go soci?I?o pabalstu veidojošos elementus, vajadz?bas gad?jum? v?ršoties Ties? ar prejudici?lu jaut?jumu.**

2) Tāds pabalsts kā pamatlietā aplikotais ir uzskatīms par “vecuma pabalstu” Regulas Nr. 883/2004 3. panta 1. punkta d) apakšpunkta izpratnē?

[Paraksti]

* Tiesvedības valoda – poļu.